

**Folk
og
Kultur
1985**

Folk og Kultur

Årbog for Dansk

Etnologi og Folkemindevidenskab

1985

*Udgivet af Foreningen Danmarks Folkeminder
København 1985*

Folk og Kultur

*udgives med støtte fra Arthur Christensens og hustrus folkemindesamling
og Statens humanistiske forskningsråd*

Redaktion:

Bengt Holbek, Poul Høst Moustgaard, George Nellemann, Iørn Piø

Redaktionssekretær: Jytte Gravesen

Manuskripter og bøger til anmeldelse sendes til:

Folk og Kultur, c/o Nationalmuseets 3. Afd., Brede, DK-2800 Lyngby

Abonnement tegnes hos:

Foreningen Danmarks Folkeminder, c/o Dansk Folkemindesamling,

Birketinget 6, DK-2300 København S

Trykt hos: Gullanders Bogtrykkeri A/S, Skjern

ISSN 0105-1024

Foreningen Danmarks Folkeminders styrelse:

Mag. art. Carsten Bregenhøj, Dansk Folkemindesamling, premierløjtnant Knud Bødker, Feldballe, kgl. skovrider Kristian Elmquist, Fussingø, museumsinspektør Birte Friis, Nationalmuseets 3. afdeling, dr. phil. Gustav Henningsen, Dansk Folkemindesamling, phil. dr. Annikki Kaivola-Bregenhøj, Valby, bibliotekar Else Marie Kofod, Dansk Folkemindesamling, museumsinspektør George Nellemann, Nationalmuseets 3. Afd. (formand for årbogsudvalget), landsretssagfører Kaj Nielsen, Gentofte, musiketnolog Svend Nielsen, Dansk Folkemindesamling, museumsdirektør Niels Oxenvad, Odense Bys Museer, mag. art. Iørn Piø, Dansk Folkemindesamling (formand), museumsdirektør Alan Hjorth Rasmussen, Nordsømuseet, Hirtshals, forfatteren, cand. psych. Jens Sigsgaard, Holte (formand for udvalget for børnefolklore), bibliotekar Lise-Marie Kofod, Nationalmuseets bibliotekstjeneste.

Forfattere i denne årgang:

Arne Gammelgaard (født 1928 i Vendsyssel). Siden 1958 ved skolevæsenet i Hammel. Forestået oprettelsen af Lokalhistorisk Samling samme sted. Har de senere år især arbejdet med at beskrive forholdne for de tyske flygtninge i Danmark 1945–49 og har om dette emne bl.a. skrevet bogen »Mennesker i malstrøm«. Adr.: Lokalhistorisk Samling, 8450 Hammel.

Gertrud Skårup Jensen (født 1935). Lærer. Bifagseksamen i folkemindvidenskab fra Københavns universitet 1984. Adresse: Mosevænget 2, Sdr. Nørå, 5792 Årslev.

Inge-Lise Overballe (født 1943), adjunkt ved Købmandsskolen i København, cand. mag. i dansk og folkemindvidenskab 1985 (specialeopgave: Ordsproglige vendinger i variantformer – afprøvning af en analysemetode på moderne dansk avissprog). Adr.: Margrethe Alle 32, 2690 Karlslunde.

Anette Tonn-Petersen (født 1954). Mag. art. i europæisk etnologi og exam. art. i nordisk arkæologi. Har fortrinsvis arbejdet med opbygning af udstillinger på flere kulturhistoriske museer. Adr.: Valby Langgade 25, 1.th., 2500 Valby.

Torben A. Vestergaard (født 1951). Mag. art. i etnografi og socialantropologi 1979. Undervisningsassistent på Institut for forhistorisk arkæologi og Institut for etnografi og socialantropologi, Aarhus Universitet, 1979–80, forskningsrådsstipendiat 1981, museumsinspektør ved Dansk Fiskerimuseum siden august 1981. Artikler m.v. om Færøerne, slægtskab, civilisation, nordisk middelalder og fiskeri.

Indhold

Torben Vestergaard: Bundgarnsfiskere og blankål	5
Arne Gammelgaard: Med liden forandring	39
Inge-Lise Overballe: Bjerregaards ordsprogssamling	58
Gertrud Skårup Jensen: Skyttefesten – byens fineste fest!	69
Anette Tonn-Petersen: Spillemandens rolle	84

Dansk folkekultur 1984

En selektiv bibliografi. Af Lis Castberg. Redaktionen afsluttet 1. februar 1985	137
---	-----

Anmeldelser og oversigter

Thomas Højrup: Det glømte folk. Livsformer og centraldirigering. Hans Henrik Brydesholt	149
Johannes Møllgaard: Landbrugets livsformer. Gudrun Gormsen	153
Johs. Møllgaard: Byens sociale geografi, studier af Skive. John Allpass	155
Kristian Kristiansen: Danske øgenavne. Eva Villarsen Meldgaard	156
Marianne Zenius: Mandø i hundrede år. Helle Askgaard	157
To mand og en båd. G. Nellemann	158
Ole Vaaring: Fiskeriet fra Kerteminde i 18. og 19. århundrede. G. Nellemann	159
Syv bøger om spillemænd: Karl Skårup: Med harmonika rundt i Thy. Spillemandsmusik fra Sydthy efter Jens Christensen Ettrup 1833–1918. Tinne Gissel: Viggo Post. En spillemand i Sydthy. Viggo Balle Gade og Svøn Ottosen: Viggo Balle Gade. Spillemand og smed. Søren Kristian Vad: Spillemandsmusik på Silkeborg-egnen. Line Hansen, Torben Hviid & Erik Hoffmann: Fløjtelaurs. En spillemand fra Odsherred 1873–1944. O. H. Andersen: Ottomine og Hartvig – sange og fortællinger. Svend Nielsen	159

Elsemarie Dam-Jensen & Birgit Lauritsen: Æ ga nåk vee vá lænng æno.	
Karsten Biering	161
Hjælp til viseforskere:	
Hanna-Sofie Molde: Skillingsviser 1558–1951 i Det kgl. Norske Videnskabers Selskabs bibliotek.	
Ådel Gjøstein Blom: Norske mellemalderballader 1, Legendeviser.	
Vésteinn Ólason: The Traditional Ballads of Iceland.	
Medeltida Ballader 1, Naturmytiska Visor.	
lørn Piø	162
Helene Didriksens dagbog og breve 1875–1891.	
Poul Balle-Petersen	164
Fire små bøger fra Frilandsmuseet:	
Mette Skougaard: Som man reder ... Om sengesteder, soveskik og sengeopredning i 1800-tallets landbohjem.	
Mette Skougaard: Bondens køkken. Madlavning og måltider i 1800-tallets landbosamfund.	
Mette Skougaard og Helle Thordur Hansen: Uld og hør. Tekstilm fremstilling i 1800-tallets bondesamfund.	
Mette Skougaard, Helle Thordur Hansen, Mona Rasmussen: Bondens have. Havernes udformning, dyrkning og anvendelse i 1800-årene.	
Ulla Thyrring	164
Herrnhuter-samfundet i Christiansfeld I-II.	
Eske K. Mathiesen	165
Peter Michelsen: Rejsegilde i Danmark.	
lørn Piø	167
Gustav Henningsen: Fra heksejagt til heksekult 1484–1984.	
Merete Birkelund: Troldkvinden og hendes anklagere.	
Henrik Stevnsborg	167
Lokalhistoriske småtryk:	
Knud Prange: Lokalhistoriske kilder – hvorfor, hvordan og hvorledes.	
Knud Prange: Lokalhistorikeren som forsker og skribent.	
Luise Skak-Nielsen: Byernes brandtaxationer og deres kildeværdi for genealogisk og lokalhistorisk forskning.	
Knud Prange: Slægtshistorie/lokalhistorie.	
Rita Holm: Breve til amtmanden. Kilder til 1700-tallets lokalhistorie.	
Viggo Petersen	169
Poul Halkjær Kristensen: Danske tinmærker.	
Gunner Rasmussen	170
Bodil Tornehave: Bornholmske urmagere.	
Gunner Rasmussen	172
Frederic Hale: Danes in North America.	
Kristian Hvidt	173
Simon Hempel: En Fodtour til Møens Kridtbjerge (1827).	
Eske K. Mathiesen	174
Tove Clømmensen: Skæbner og interiører.	
Poul H. Moustgaard	175
Jeppe Tønsberg: Gøglere og godtfolk.	
lørn Piø	176
Steen Balle: En sognerådsformand i Slemminge – hvordan var min farfar?	
lørn Piø	176
Indsendt litteratur	177